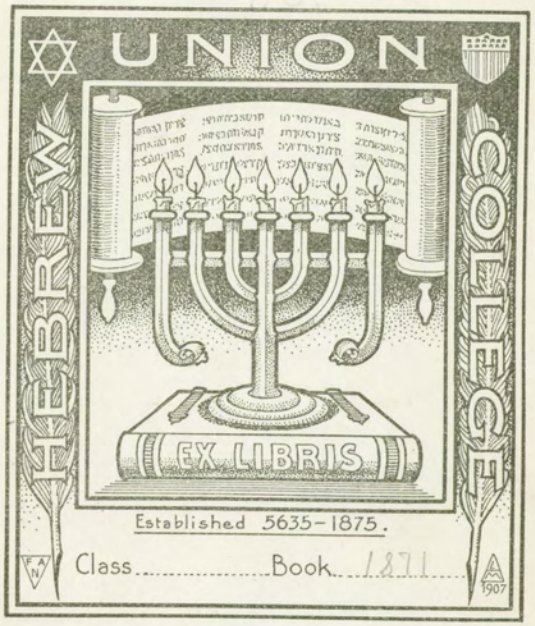

HEBREW UNION COLLEGE

Established 5635-1875.

Class.................Book 1871

~~GIFT OF~~

Dr. Aaron J. Messing Library

CB

למודי הקריאה

Elementarbuch

für die

Iſraelitiſche Jugend.

40ſte verbeſſerte Stereotypen-Ausgabe.

New-York, 1871.
Druck und Verlag der L. H. Frank's Buchhandlung,
432 Broome Street, nahe Broadway.

למודי הקריאה

אדער

עלעמענטארבוך

פֿיר

דיא איזראעליטישע יוגענד.

40ſte verbeſſerte Stereotypen=Ausgabe.

New=York, 1871.
Druck und Verlag der L. H. Frank's Buchhandlung.

תָ
תֵ
תִ
תֹ
תוּ
תַ
תֶ
תִ
תָ
תֻ
ען
ע

55436

פֿערשיעדענע פֿאָרמען אלפ״א בית״א.

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ך ל מ ם
נ ן ס ע פ ף צ ץ ק ר ש שׂ ת·

ראַבביניסע שריפֿט.

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ך ל מ ם נ ן ס ע פ ף צ ץ ק ר ש ת

צייכען דער 5 פֿאָקאַלע:

(ָ)	(ֵ)	(ִ)	(וֹ)	(וּ)
a	e	i	o	u
אָ	אֵ	אִי	אוֹ	אוּ

צייכען דער 5 קורצען פֿאָקאַלע:

(ַ)	(ֶ)	(ִ)	(ָ)	(ֻ)
a	e	i	o	u
אַ	אֶ	אִ	אָ	אֻ

אַנמערקונג: איינע זעהר לייכטע אַרט, דיע צאַרטע יוגענד העברעאיש בוכסטאַבירען צו לעהרען, איזט פֿאָלגענדע: מאַן מאַכע דאַז קינד אַנפֿאַנגז נור מיט דעם איינפֿאַכען לויט דער פֿאָקאַלע בעקאַננט, מאַן זאַגט איהם נעמליך, דאַז צייכען (ָ) הייזט a (זאָ וויא עז נאָך דיא אָריענטאַלישען אונד פּאָרטוגיעזישען יהודים אויסשפּרעכען), אָדער נאָך דער געוועהנליכען יידישדייטשען מונדאַרט. o. דאַז צייכען (ֵ) הייסט e, דאַז צייכען (ִ) הייסט i, דאַז צייכען (וֹ) וויא איין שאַרפֿעז o, דאַז צייכען (וּ) הייסט u אונד זאָ בייא דען קורצען פֿאָקאַלען. דאַדורך ווירד דאַז קינד צוגלייך פֿאַססען קאָננען, ווען עז דאַז אַלף בי״ת בוכשטאַבירען לערנט, דאַס דאַז בי״ת (ָ) a בָּא ba, בי״ת (ֵ) e

בֵּע be, בי״ת (ִ) i בִּי bi. בי״ת (וֹ) בּוֹ bo אונד בי״ת (וּ) בּוּ bu

הייסט. אויך האָט דיא ערפֿאַהרונג געלעהרט, דאַס קינדער, וועלכע נאָך דיזער מעטהאָדע בוכסטאַבירען געלערנט האַבען, בינגען 3 מאָנאַטען פֿערטיג העברעאיש לעזען קאָננטען.

CB
ZL57
1871

דיא בוכשטאַבען.

א ב ג ד ה ו ז
ח ט י כ ל מ נ
ס ע פ צ ק ר שׁ שׂ ת

דיא 5 שלוסבוכשטאַבען.

ך ם ן ף ץ

דיא בוכשטאַבען, וועלכע אָהנע פּונקט אין דער מיטטע (דגש) אַנדערז לויטען, אַלז ווען זיא דענזעלבען האַבען.

בּב· כּכ· פּפ· תּת·

דיא איינאַנדער עהנליכען בוכשטאַבען, נעבענאיינאַנדער געשטעללט, דאַמיט זיא דאַז קינד צוגלייך אונטערשיידען לערנע.

בכ· גנ· דר· הח· וז· חת·
טמ· םס· שׁשׂ·

דיא בוכשטאַבען וועלכע אין דער אויסשפּראַכע עהנליך לויטען.

אח· בפּ· גכּק· דטתּ· הח·
ובפ· זסשׂת· חך·

טאַבעלאַרישע אלפ״א בית״א

אָ בָּ בָ גָ דָ הָ וָ זָ חָ טָ יָ כָּ כָ

אֵ בֵּ בֵ גֵ דֵ הֵ וֵ זֵ חֵ טֵ יֵ כֵּ כֵ

אִ בִּ בִ גִ דִ הִ וִ זִ חִ טִ יִ כִּ כִ

אֹ בֹּ בֹ גֹ דֹ הֹ וֹ זֹ חֹ טֹ יֹ כֹּ כֹ

או בּו בו גו דו הו וו זו חו טו יו כּו כו

טאַבעלאַרישע אלפ״א בית״א

אַ בַּ בַ גַ דַ הַ וַ זַ חַ טַ יַ כַּ כַ

אֶ בֶּ בֶ גֶ דֶ הֶ וֶ זֶ חֶ טֶ יֶ כֶּ כֶ

אְ בְּ בְ גְ דְ הְ וְ זְ חְ טְ יְ כְּ כְ

אָ בָּ בָ גָ דָ הָ וָ זָ חָ טָ יָ כָּ כָ

אֻ בֻּ בֻ גֻ דֻ הֻ וֻ זֻ חֻ טֻ יֻ כֻּ כֻ

אַנמערקונג. עז איזט ניטצליך, דאַס מאַן דיעזע טאַבעלאַרישע אל״ף בי״ת ניכט נור דער רייהע דער בוכשטאַבען, זאָנדערן דער אָרדנונג דער פאָקאַלע נאַך, פאָן דען קינדערן בוכשטאַבירען לאַססע. אַלזאָ אָ, אֵ, אִ, אֹ או בָּא, בֵּי, בִּי, בֹּו בּו. א״ז״וו.

מיט דען 5 לאַנגען וואָקאַלען.*)

לָ מָ נָ סָ עָ פָּ פָ צָ קָ רָ שָׁ שָׂ תָּ תָ

לֵ מֵ נֵ סֵ עֵ פֵּ פֵ צֵ קֵ רֵ שֵׁ שֵׂ תֵּ תֵ

לִ מִ נִ סִ עִ פִּ פִ צִ קִ רִ שִׁ שִׂ תִּ תִ

לֹ מֹ נֹ סֹ עֹ פֹּ פֹ צֹ קֹ רֹ שֹׁ שֹׂ תֹּ תֹ

לו מו נו סו עו פּו פו צו קו רו שׁו שׂו תּו תו

מיט דען 5 קורצען וואָקאַלען.

לַ מַ נַ סַ עַ פַּ פַ צַ קַ רַ שַׁ שַׂ תַּ תַ

לֶ מֶ נֶ סֶ עֶ פֶּ פֶ צֶ קֶ רֶ שֶׁ שֶׂ תֶּ תֶ

לְ מְ נְ סְ עְ פְּ פְ צְ קְ רְ שְׁ שְׂ תְּ תְ

לָ מָ נָ סָ עָ פָּ פָ צָ קָ רָ שָׁ שָׂ תָּ תָ

לֻ מֻ נֻ סֻ עֻ פֻּ פֻ צֻ קֻ רֻ שֻׁ שֻׂ תֻּ תֻ

---

*) האַט נון דאַז קינד איינמאַל ערלערנט, איינצעלנע בוכשטאַבען נאַך דען 5 פערשיעדענען זייטען אויזצוספרעכען, דאַן קאַן דיא געוואָהנליכע אָרדנונג דער בוכשטאַבען בעפאָלגט ווערדען.

פֿאָן דען איינפֿאַכען זילבען.

היער ערקלאָרט מאַן דעם קינדע, דאַס דיא 4 בוכשטאַבען א ה ו י נאַך איינעם דער 5 פֿאָקאַלע אונספּירבאַר זיין קאָננען, נעמליך א ה נאַך (ָ) אונד (ֵ), י נאַך (ֵ) אונד (ִ), ו נאַך (וֹ) אונד (וּ).

אָא אֵי אִי אוֹ אוּ
בָּא בֵּי בִּי בּוֹ בּוּ
גָא גֵי גִי גוֹ גוּ
דָא דֵי דִי דוֹ דוּ
הָא הֵי הִי הוֹ הוּ
וָא וֵי וִי ווֹ ווּ
זָא זֵי זִי זוֹ זוּ
חָא חֵי חִי חוֹ חוּ
טָא טֵי טִי טוֹ טוּ
יָא יֵי יִי יוֹ יוּ
כָּא כֵּי כִּי כּוֹ כּוּ
לָא לֵי לִי לוֹ לוּ
מָא מֵי מִי מוֹ מוּ
נָא נֵי נִי נוֹ נוּ
סָא סֵי סִי סוֹ סוּ
עָא עֵי עִי עוֹ עוּ
פָּא פֵּי פִּי פּוֹ פּוּ
צָא צֵי צִי צוֹ צוּ
קָא קֵי קִי קוֹ קוּ

רָא רֵי רִי רוֹ רוּ
שָׁא שֵׁי שִׁי שׁוֹ שׁוּ
תָּא תֵּי תִּי תּוֹ תּוּ

צוזאַממענגעזעטצטע זילבען,

דאַז הייסט זילבען, דיא אויף איינען ספּירבאַרען בוכשטאַבען אויסגעהן. היער ווירד מיט דעם קינדע זאָ בוכשטאַבירט: א (ָ) מיט אָ, ב אָב, א (ֵ) אֵ, ב אֵב. אז"וו.

אָב אֵיב אִיב אוֹב אוּב
בָּב בֵּיב בִּיב בּוֹב בּוּב
גָב גֵיב גִיב גוֹב גוּב
כָּךְ כֵּיךְ כִּיךְ כּוֹךְ כּוּךְ
מָם מֵים מִים מוֹם מוּם
נָן נֵין נִין נוֹן נוּן
פָּף פֵּיף פִּיף פּוֹף פּוּף
צָץ צֵיץ צִיץ צוֹץ צוּץ
תָּת תֵּית תִּית תּוֹת תּוּת

אַבְּ אֶבְּ אִבְּ אָבְּ אֻבְּ
בַּג בֶּגְ בִּגְ בָּגְ בֻּג
הַד הֶדְ הִדְ הָד הֻד
וַז וֶז וִז וָז וֻזו
חַט חֶט חִטְ חָטְ חֻט
יַכְּ יֶכְּ יִכְּ יָכְּ יֻכְּ

לַם	לֶם	לִם	לָם	לֻם
נַם	נֶם	נִם	נָם	נֻם
עַפְּ	עֶפְּ	עִפְּ	עָפְּ	עֻפְּ
צַק	צֶק	צִק	צָק	צֻק
יַשׁ	רֶשׁ	רִשׁ	רָשׁ	רֻשׁ
שַׁתְּ	שֶׁתְּ	שִׁתְּ	שָׁתְּ	שֻׁתְּ

ווען איינע דער צוזאַממענגעזעטצטען זילבען אויף ה ח ע אויזגעהט, זאָ קאָממט איין פתח גנובה. דיעזעז פתח פינדעט נאָך אַללען לאַנגען פאָקאַלען שטאַטט, נור ניכט נאָך (ָ). אויך איזט צו מערקען, ווען דאַז ה נאָך דען 4 ערזטען פאָקאַלען (ָ) (ֵ) (ִ) אונד (וֹ) ספירבאַר אויזגעספּראָכען ווערדען זאָלל, זאָ קאָממט אין דאַזזעלבע איין פונקט, וועלכער מפיק גענאַננט ווירד.

אָח	אֵיחַ	אִיחַ	אוֹחַ	אוּחַ
בָּהּ	בֵּיהַּ	בִּיהַּ	בּוֹהַּ	--
נָח	נֵיחַ	נִיחַ	נוֹחַ	נוּחַ
דָע	דֵיעַ	דִיעַ	דוֹעַ	דוּעַ
מָהּ	מֵיהַּ	מִיהַּ	מוֹהַּ	--
נָע	נֵיעַ	נִיעַ	נוֹעַ	נוּעַ
נָי	--	--	נוֹי	נוּי
גָי	--	--	גוֹי	גוּי
לָי	--	--	לוֹי	לוּי
לָיו	לֵיו	לִיו	--	--
לָי	חַי	דַי	מַי	זוּי

איינפאַכע זילבען, דיא אויז צוויי ספירבאַרען בוכסטאַבען בעסטעהן, וואָבאָן דער ערזטע בוכסטאַבע שוא נע האַט.

היער מוס מאַן דעם קינדע בעדייטען, דאַס דאַז שוא־צייכען גאַר

קיין פאָקאַלצייכען איזט, פאָלגליך קאַן דער שוא־בוכסטאַבע ניכט פיר זיך אַלליין, זאָנדערן מיט דעם דאַראויפפאָלגענדען פאָקאַלבוכסטאַבען צוזאַממען מיט איינער עֶפפנונג דעז מונדעז אויזגעספּראָכען ווערדען, אַלז: בי״ת בית אָ בְּבָא. בית בית אֵ בְּבֵי או״וו.

בְּבָא	בְּבֵי	בְּבִי	בְּבוֹ	בְּבוּ
בְּבָא	בְּבֵי	בְּבִי	בְּבוֹ	בְּבוּ
כְּבָה	כְּבֵי	כְּבִי	כְּבוֹ	כְּבוּ
כְּבָה	כְּבֵי	כְּבִי	כְּבוֹ	כְּבוּ
פְּפָא	פְּפֵי	פְּפִי	פְּפוֹ	פְּפוּ
תְּתָא	תְּתֵי	תְּתִי	תְּתוֹ	תְּתוּ
טְסָא	טְסֵי	טְסִי	טְסוֹ	טְסוּ
קְוָה	קְוֵי	קְוִי	קְווֹ	קְווּ
קְחָה	קְחֵי	קְחִי	קְחוֹ	קְחוּ
וְדָא	וְדֵי	וְדִי	וְדוֹ	וְדוּ
דְוָא	דְוֵי	דְוִי	דְווֹ	דְווּ
וְצָא	וְצֵי	וְצִי	וְצוֹ	וְצוּ
צְוָא	צְוֵי	צְוִי	צְווֹ	צְווּ
רְשָׁא	רְשֵׁי	רְשִׁי	רְשׁוֹ	רְשׁוּ
שְׁרָא	שְׁרֵי	שְׁרִי	שְׁרוֹ	שְׁרוּ

אַנמערקונג. מאַן וויל דעם לעהרער, דעם אַללענפאַלז דיא דיזע שוא נאָך אונבעקאַננט זינד, היער נאַכשטעהענדער זאָ פיעל צו לעזען נאָטהיג איזט אויפשטעללען:

1) דאַז שוא אונטער איינעם בוכסטאַבען בעצייכנעט, דאַס דיעזער בוכסטאַבע לעער איזט פאָלגליך מוס ער ענטוועדער מיט דעם דאַראויפפאָלגענדען פאָקאַלבוכסטאַבען אָדער מיט דעם פאָרהערשטעהענדען פאָקאַלבוכסטאַבען צוזאַממען אויזגעספּראָכען ווערדען. אים ערזטען פאַללע הייסט עז שוא נע, אים לעטצטערן אַבער שוא נח.

צוזאַמענגעזעטצטע זילבען

דיא אויז 3 שפּירבאַרען בוכשטאַבען בעשטעהען, וואָפאָן דער ערזטע בוכשטאַבע מיט שו"א נע, דער לעטצטע מיט שו"א נח אונד דער מיטטעלזטע מיט איינעם קאַמאַץ איזט, ווי:

בי"ת כ"ף בְּכָבְּכָ למ"ד בְּכָל או"וו.

בְּכָל	בְּכֵיל	בְּכִיל	בְּכוֹל	בְּכוּל
בְּחָר	בְּחֵיר	בְּחִיר	בְּחוֹר	בְּחוּר
בְּכָר	בְּכֵיר	בְּכִיר	בְּכוֹר	בְּכוּר
זְבָד	זְבֵיד	זְבִיד	זְבוֹד	זְבוּד
זְוָט	זְוֵיט	זְוִיט	זְווֹט	זְווּט
כְּתָב	כְּתֵיב	כְּתִיב	כְּתוֹב	כְּתוּב
קְסָף	קְסֵיף	קְסִיף	קְסוֹף	קְסוּף
וְשָׁם	וְשֵׁם	וְשִׁים	וְשׁוֹם	וְשׁוּם
יְלָד	יְלֵיד	יְלִיד	יְלוֹד	יְלוּד
יְבָל	יְבֵיל	יְבִיל	יְבוֹל	יְבוּל
שְׁמָר	שְׁמֵיר	שְׁמִיר	שְׁמוֹר	שְׁמוּר
סְתָר	סְתֵר	סְתִיר	סְתוֹר	סְתוּר
צְלָג	צְלֵג	צְלִיג	צְלוֹג	צְלוּג
צְרָר	צְרֵיר	צְרִיר	צְרוֹר	צְרוּר

---

2) דאַז שוא אַם אַנפאַנג איינעס וואָרטעס איזט אימער שוא נע, דאַז שוא אַם ענדע איינעס וואָרטעס איזט אימער שוא נח, אונד דאַז שוא מיטטען אים וואָרטע איזט, ווען איין לאַנגער קאַמאַץ פאָרהערגעהט, געמייניגליך שוא נע, ווען איין קורצער קאַמאַץ פאָרהערגעהט, שוא נח. דיא אויזנאַהמען דאַפאָן געהערען אין דיא שפּראַכלעהרע.

3) שו"א אונטער איינעם בוכשטאַבען, וועלכער איין דגש האַט, איזט אימער שוא נע, אויך איזט דאַז שוא אונטער דעם ערזטען פאָן איינעם דאָפּפעלטען בוכשטאַבען אימער שוא נע.

גְדַל	גְדֶל	גְדִל	גְדָל	גְדֻל
קְטַל	קְטֶל	קְטִל	קְטָל	קְטֻל
וְיַד	וְיֶד	וְיִד	וְיָד	וְיֻד
כְּיַם	כְּיֶם	כְּיִם	כְּיָם	כְּיֻם
לְבַד	לְבֶד	לְבִד	לְבָד	לְבֻד
רְשַׁם	רְשֶׁם	רְשִׁם	רְשָׁם	רְשֻׁם
שְׁרַט	שְׁרֶט	שְׁרִט	שְׁרָט	שְׁרֻט
רְצַץ	רְצֶץ	רְצִץ	רְצָץ	רְצֻץ
וְחַי	--	--	וְחָי	--

אָבָה	אֵיבָה	אִיבָה	אוֹבָה	אוּבָה
עָוָה	עֵיוָה	עִיוָה	עוֹוָה	עוּוָה
כָּסָא	כֵּיסָא	כִּיסָה	כּוֹסָה	כּוּסָה
קָתָא	קֵיתָא	קִיתָא	קוֹתָה	קוּתָה
אָתָא	אֵיתָא	אִיתָה	אוֹתָה	אוּתָה
עָשָׂה	עֵישָׂה	עִישָׂה	עוֹשָׂה	עוּשָׂה
כָּכָה	כֵּיכָה	כִּיכָה	כּוֹכָה	כּוּכָה
קָחָה	קֵיחָה	קִיחָה	קוֹחָה	קוּחָה

---

4) פאָן צווייא אויפאיינאַנדערפאָלגענדען שוא'ס מיטטען אים וואָרטע איזט דאַז שוא נח אונד דאַז אַנדערע שוא נע.

5) ווען נאָך איינעם שוא איינער דער זעקס בוכשטאַבען בגד כפת שטעהט, זאָ איזט דאַז שוא לייכט צו ערקעננען, אָב עס שוא נע אָדער שוא נח איזט; דען ווען זיא קיינען דגש האַבען, זאָ איזט דאַז פאָרהערגעהענדע שוא נע, האַבען זיא אַבער איינען דגש, זאָ איזט עס שוא נח.

אַ־בָה אֶ־בָה אִ־בָה אָ־בָה אֱ־בָה
עַ־פָּה עֶ־פָּה עִ־פָּה עָ־פָּה עֱ־פָּה
דַ־כָּא דֶ־כָּא דִ־כָּה דָ־כָּא דֱ־כָּה
אַ־תָּה אֶ־תָּה אִ־תָּה אָ־תָּה אֱ־תָּה
עַ־תָּה עֶ־תָּה עִ־תָּה עָ־תָּה עֱ־תָּה

בְּכָ בָה בְּכֵי בָה בְּכִי בָה בְּכוֹ בָה בְּכוּ בָה
יְלָ לָה יְלֵי לָה יְלִי לָה יְלוֹ לָה יְלוּ לָה
טְעָ נָה טְעֵי נָה טְעִי נָה טְעוֹ נָה טְעוּ נָה
תְּאָ נָה תְּאֵי נָה תְּאִי נָה תְּאוֹ נָה תְּאוּ נָה
צְדָ קָה צְדֵי קָה צְדִי קָה צְדוֹ קָה צְדוּ קָה
צְעָ קָה צְעֵי קָה צְעִי קָה צְעוֹ קָה צְעוּ קָה
שְׁפָ תָה שְׁפֵי תָה שְׁפִי תָה שְׁפוֹ תָה שְׁפוּ תָה
בְּרָ כָה בְּרֵי כָה בְּרִי כָה בְּרוֹ כָה בְּרוּ כָה
שְׁגָ גָה שְׁגֵי גָה שְׁגִי גָה שְׁגוֹ גָה שְׁגוּ גָה
שְׁרָ רָה שְׁרֵי רָה שְׁרִי רָה שְׁרוֹ רָה שְׁרוּ רָה
רְשָׁ שָׁא רְשֵׁי שָׁה רְשִׁי שָׁה רְשׁוֹ שָׁה רְשׁוּ שָׁה

אָ מְרָה · אֵי מְרָה אִי מְרָה אוֹ מְרָה אוּ מְרָה
אָ סְפָּה אֵי סְפָּה אִי סְפָּה אוֹ סְפָּה אוּ סְפָּה

---

6) אײן שוא מיט אײנעם דער 3 קורצען פּאַקאַלע פּתח, סגול אָדער קמץ חטף פֿערבונדען, ווירד אויך אַלז שוא נע בעטראַכטעט אונד הײסט: חטף פּתח, חטף סגול, חטף קמץ, עז מוס דאַהער אימער מיט דעם דאַרויף פֿאָלגענדען פּאַקאַלבוכשטאַבען צוזאַמען אויסגעשפּראָכען ווערדען.

חָ שְׁבָה חֵי שְׁבָה חִי שְׁבָה חוֹ שְׁבָה חוּ שְׁבָה
כָּ תְבָה כֵּי תְבָה כִּי תְבָה כּוֹ תְבָה כּוּ תְבָה
אִמְ רָה אֶמְ רָה אִמְ רָה אָמְ רָה אֱמְ רָה
אַס פָּה אֶס פָּה אִס פָּה אָס פָּה אֱס פָּה
חַשְׁ בָּה חֶשְׁ בָּה חִשְׁ בָּה חָשְׁ בָּה חֱשְׁ בָּה
כַּתְ בָּה כֶּתְ בָּה כִּתְ בָּה כָּתְ בָּה כֱּתְ בָּה

לְבָ בְךְ לְבֵי בְךְ לְבִי בְךְ לְבוֹ בְךְ לְבוּ בְךְ
דְגָ נְךְ דְגֵי נְךְ דְגִי נְךְ דְגוֹ נְךְ דְגוּ נְךְ
זְכָ רְךְ זְכֵי רְךְ זְכִי רְךְ זְכוֹ רְךְ זְכוּ רְךְ
גְזָ לְךְ גְזֵי לְךְ גְזִי לְךְ גְזוֹ לְךְ גְזוּ לְךְ

לְבַבְ כֶם לְבֵבְ כֶם לִב בְּכֶם לְבוֹ בְכֶם לְבוּ בְכֶ׳
דְגָנְ כֶם דְגֶנְ כֶם דְגִי נְכֶם דְגוֹ נְכֶם דְגוּ נְכֶם
בְּכַסְ פְּךְ בְּלֶכְ תְּךְ בְּשִׁבְ תְּךְ בְּשָׁכְ בְּךְ בְּקֻצְ רְךְ
בְּכַסְ פְּכֶם בְּלֶכְ תְּכֶם בְּשִׁבְ תְּכֶם בְּשָׁכְ בְּכֶם
בְּקֻצְ רְכֶם:

אָ מַרְ תָּ אֵי מַרְ תָּ אִי מַרְ תָּ אוֹ מַרְ תָּ
עָ מַדְ תָּ עֵי מַדְ תָּ עִי מַדְ תָּ עוֹ מַדְ תָּ
יָ דַעְ תָּ יֵי דַעְ תָּ יִי דַעְ תָּ יוֹ דַעְ תָּ
שָׁ לַחְ תָּ שֵׁי לַחְ תָּ שׁוֹ לַחְ תָּ
פָּ קַדְ תָּ אֵ־בַדְ תָּ קֹשְׁטְ תֹּסְףְ וַיֵּבְךְ וַיִּשְׁבְּ

וַ־יִּפְתְּ וַ־יַּשְׁקְ וַ־יֵּשְׁתְּ· אַרְאֶ־ךָּ אוֹדֶ־ךָּ וִיחָנְ־ךָּ אֲרוֹמְמֶךָּ· וּבְנִיתֶם וּפְנִיתֶם וּ־לְמַדְתֶּם וּבֵ־רַכְתֶּם וּגְלוּי׃

גָּלִיל גְּלִילָה גְּלִילַי גְּלִילוֹת גְּלִילוֹתַי
גְּלִילוֹתָיו גְּלִילוֹתֶיךָ גְּלִילוֹתַיִךְ מוֹשָׁב
מוֹשְׁבוֹת מוֹשְׁבוֹתֵינוּ מִ־מּוֹשְׁבוֹתֵינוּ
אֲדַמְדַּם יְרַקְרַק יְרַקְרַ־קּוֹתֶיךָ
וּמִירַקְרַ־קּוֹתֵיהֶם׃

לעזעאיבונגען

מוֹדֶה אֲנִי לְפָנֶיךָ מֶלֶךְ חַי וְקַיָּם שֶׁהֶחֱזַרְתָּ בִּי אֶת נִשְׁמָתִי בְּחֶמְלָה רַ־בָּה אֱמוּנָתֶךָ׃ בָּרוּךְ אַ־תָּה יְהוָֹה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִ־דְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִ־וָּנוּ עַל נְטִי־לַת יָדָיִם׃

תּוֹרָה צִ־וָּה לָנוּ מֹשֶׁה מוֹרָשָׁה קְהִ־לַּת יַעֲקֹב׃ שְׁמַע בְּנִי מוּסַר אָבִיךָ וְאַל תִּ־טּוֹשׁ תּוֹרַת אִ־מֶּךָ׃

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָֹה אֱלֹהֵינוּ יְהוָֹה אֶחָד׃ וְאָהַבְתָּ אֵת יְהוָֹה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדֶךָ וְהָיוּ הַ־דְּבָרִים הָאֵ־לֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַ־וְּךָ הַ־יּוֹם עַל לְבָבֶךָ וְשִׁ־נַּנְתָּם לְבָנֶיךָ וְדִ־בַּרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַ־דֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל יָדֶךָ וְהָיוּ לְטֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ וּכְתַבְתָּם עַל מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ·

וַ־יֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר דַּ־בֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת עַל כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם לְדוֹרֹתָם וְנָתְנוּ עַל צִיצִת הַ־כָּנָף פְּתִיל תְּכֵלֶת וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִת וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת יְיָ וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא תָתוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אַ־תֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת כָּל מִצְוֹתָי וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם׃

אַנוויזונג

צום

יידישדייטשלעזען.

א ב ג ד ה ו ז [ח] ט י כ כֿ ך ל מ ם נ ן ס ע
פ פֿ ף צ ץ ק ר ש [ת].

א ב ג ד ה ו ז ט י כ כֿ ך ל מ ם נ ן ס ע פ פֿ ף צ ץ ק ר ש.

וויא זָאלכע דיא דייטשען בוכסטאַבען רעלייכנען.

(אַ a) (ב b) (צ אָדער ק c) (כֿ ch) (ד d) (ע e) (פֿ f)
(ג g) (ה h) (י i j) (ק k) (ל l) (מ m) (נ n) (אָ o)
(פ p) (ר r) (ז ſ) (ס ſſ ß) (ש ſch) (ט t) (ו u)
(פֿ v) (וו w) (י y) (צ z).

דיא בוכסטאַבען, וועלכע אַלז פֿאָקאַלע געברויכט ווערדען:

a	e	i	o	u	au	ei
אַ	ע	י	אָ	ו	וי	יי

אַנמערקונג. דאַז א ווירד ניכט נור אַלז a אונד o געברויכט, זאָנדערן עז ווירד אויך בייא דען אַנדערן פֿאָקאַלען אויסער e בייגעפֿיגט, נעמליך ווען איין וואָרט מיט איינעם דער זעלבזטלויטער, אויסער e, אַנפֿאַנגט, זאָ ווירד דאַז א פֿאָראַנגעזעצט, צ. ב. איך, אונד, אויך, איין; אָדער ווען איין וואָרט אויף איינען זעלבזטלויטער אויזגעהט, זאָ ווירד דאַז א הינטער דעמזעלבען בייגעפֿיגט, צ. ב. ניא, נוא, נויא, נייא אוז״וו.

אֲדוֹן עוֹלָם אֲשֶׁר מָלַךְ· בְּטֶרֶם כָּל יְצִיר
נִבְרָא: לְעֵת נַעֲשָׂה בְחֶפְצוֹ כֹּל· אֲזַי מֶלֶךְ
שְׁמוֹ נִקְרָא: וְאַחֲרֵי כִּכְלוֹת הַכֹּל· לְבַדּוֹ
יִמְלוֹךְ נוֹרָא: וְהוּא הָיָה וְהוּא הֹוֶה· וְהוּא
יִהְיֶה בְּתִפְאָרָה: וְהוּא אֶחָד וְאֵין שֵׁנִי·
לְהַמְשִׁיל לוֹ לְהַחְבִּירָה: בְּלִי רֵאשִׁית בְּלִי
תַכְלִית· וְלוֹ הָעֹז וְהַמִּשְׂרָה: וְהוּא אֵלִי וְחַי
גֹּאֲלִי· וְצוּר חֶבְלִי בְּעֵת צָרָה: וְהוּא נִסִּי
וּמָנוֹס לִי· מְנָת כּוֹסִי בְּיוֹם אֶקְרָא: בְּיָדוֹ
אַפְקִיד רוּחִי· בְּעֵת אִישַׁן וְאָעִירָה: וְעִם
רוּחִי גְּוִיָּתִי· אֲדֹנָי לִי וְלֹא אִירָא:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמּוֹצִיא
לֶחֶם מִן הָאָרֶץ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַזָּן אֶת הָעוֹלָם
כֻּלּוֹ בְּטוּבוֹ בְּחֵן בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים הוּא נוֹתֵן לֶחֶם
לְכָל בָּשָׂר כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: וּבְטוּבוֹ הַגָּדוֹל תָּמִיד
לֹא חָסַר לָנוּ. וְאַל יֶחְסַר לָנוּ מָזוֹן לְעוֹלָם וָעֶד:
בַּעֲבוּר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל כִּי הוּא זָן וּמְפַרְנֵס לַכֹּל.
וּמֵטִיב לַכֹּל. וּמֵכִין מָזוֹן לְכָל בְּרִיּוֹתָיו אֲשֶׁר
בָּרָא בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַזָּן אֶת הַכֹּל:

a	e	i	o	u	au	ei
באַ	בע	ביא	באָ	בוא	בויא	בייא
גאַ	גע	גיא	גאָ	גוא	גויא	גייא
האַ	הע	היא	האָ	הוא	הויא	הייא
זאַ	זע	זיא	זאָ	זוא	זויא	זייא
וואַ	ווע	וויא	וואָ	וואו	וואוי	ווייא
פאַ	פע	פיא	פאָ	פאו	פויא	פייא
פֿאַ	פֿע	פֿיא	פֿאָ	פֿאו	פֿויא	פֿייא

a	e	i	o	u	au	ei
אַב	עב	איב	אָב	אוב	אויב	אייב
אַג	עג	איג	אָג	אוג	אויג	אייג
אַכ	עכ	איכ	אָך	אוך	אויך	אייך
אַף	עף	איף	אָף	אוף	אויף	אייף

a	e	i	o	u	au	ei
באַט	בעט	ביט	באָט	בוט	בויט	בייט
באַך	בעך	ביך	באָך	בוך	בויך	בייך
גאַם	געם	גים	גאָם	גום	גויס	גייס
פאַף	פעף	פיף	פאָף	פוף	פויף	פייף
קאַל	קעל	קיל	קאָל	קול	קויל	קייל
האַן	הען	הין	האָן	הון	הוין	היין

a	e	i	o	u	au	ei
גלאַז	גלעז	גליז	גלאָז	גלוז	גלויז	גלייז
בלאַך	בלעך	בליך	בלאָך	בלוך	בלויך	בלייך
פפֿאַנד	פפֿענד	פפֿינד	פפֿאָנד	פפֿונד	פפֿוינד	פפֿיינד
פראַכט	פרעכט	פריכט	פראָכט	פרוכט	פרויכט	פרייכט

לעזעאיבונגען.

וואַז דוא טהוזט, טהו־ע רעכט. ספריכזט דוא מיט יע־מאַנ־דען, זאָ דענ־קע אויף דאַז, וואַז דוא האֶ־רעזט. ליע־זעזט דוא, זאָ פרי־פֿע, וואַז דוא ליע־זעזט.

גע־הע ניע־מאַלז מי־סיג, זאָ האַזט דוא ניע־מאַלז לאַנ־גע וויי־לע, אונד לאַנ־גע וויי־לע מאַכט פֿער־דרוס.

ספריך אונד טהו־ע ניכטז, וואָ־פֿאָן דוא ניכט ווילזט, דאַס עז דיא גאַנ־צע וועלט זע־הען אונד האֶ־רען קאֶנ־נע.

דענקשפריכע אויז דער הייליגען שריפֿט.

1. אויז תהלים אָדער דען פזאַלמען דוד'ז.

דער פֿראָממע גרינעט, וויא איין בוים אַם באַך, דער פֿריכטע טראָגט צור רעכטען צייט, אונד וואַז ער טהוט, געלינגט.

דען עוויגען בעטעט סויערפֿאָלל אַן, אונד פֿרייעט אייך מיט עהר־פֿורכט.

ברינגט אָפפֿער דער גערעכטיגקייט, אונד פֿערטרויעט דעם עוויגען!

ווער איינע גרובע גראֶבט אונד אויזהאֶהלט, זינקט אין דיא גרופֿט, דיא ער געמאַכט.

גערעכט איזט דער עוויגע, ער ליעבט דיא גערעכטיגקייט אונד בליקקט דאַז רעדליכע מיט וואָהלגעפֿאַללען אַן.

גאָטט איזט מיין הירט, מיר ווירד ניכטז מאַנגעלן.

דעם עוויגען איזט דיא ערדע, אונד וואַז זיא פֿיללעט, וועלט אונד בעוואָהנער זינד זיין.

לויטער גיטע אונד וואַהרהייט איזט דעז עוויגען פֿיהרונג דענען, דיא איהם בונד אונד צייגניס האַלטען.

האַררע נור צום העררן! זייא מוטהיג אונד געטראָזט, אונד האַררע נור צום העררן.

גאָטטעז צאָרן וואֶהרט נור איינען אויגענבליק; זיין וואָהלוואָללען לעבענזלאַנג; דעז אַבענד קעהרט בעטריבניס איין, דעז מאָרגענז פֿריידענרוף.

אין דיינע האַנד בעפֿעהל' איך מיינען גייזט. דוא רעטטעזט מיך, גאָטט דער טרייע.

פֿיעל פלאַגען וואַרטען דעז פֿעררוכטען; ווער אַבער אויף דען עוויגען האָפֿפֿט, דען אומפֿאַהעט גיטע אום אונד אום.

רעדליך איזט דעז עוויגען פֿערהייסונג, אונד אַלל' זיין טהון טרייערפֿיללט. ער ליעבט בילליגקייט אונד רעכט; דיא ערדע איזט פֿאָלל דעז עוויגען גיטע.

דיא היממעל ענטסטאַנדען דורך דעז עוויגען וואָרט, דורך זיינעז מונדעז הויך איהרע העערע אַללע.

דען זאָ ער ספריכט, געסיעהט'ז; געבייט, סטעהט'ז דאַ.

קאָממט קינדער, האֶרט מיר צו, איך לעהר' אייך גאָטטעזפֿורכט. ווער איזט דער מאַן, דער לוזט צום לעבען האַט? אים אַלטער גערנע גליקקליך איזט? בעוואַהר פֿאָר באֶזעם דיינע צונגע, דיינע ליפפען

פאָר בעטר·גליך ו ערדען. וויך פאָם באָזען, טהוע גוטעז! זוכע פריעדען, לויף איהם נאַך!

הערר דיינע גיטע רייכט ביז אין דיע הימעל; דיינע טרייע, זאָ האָך דיא וואָלקען געהען! דיין רעכט, וויא גאָטטעזגעבירגע! דיין ראַטהשלוס — אונאַבזעהבאַרע טיעפע! דוא הילפזט דעם מענשען, היעלפזט דעם פיעהע, הערר!

וויא קאָזטליך, גאָטט! איזט דיינע גיטע! דוא שיטצעזט מענשענקינדער אים שאַטטען דיינער פליגעל! לאַבעזט זיע פאָם זעגענמאַהלע דיינעז הויזעז; טראָנקעזט פאָם שטראָמע דיינער וואָננע זיע! דען לעבענזאורקוועלל איזט בייא דיר! אין דיינעם ליכטע שויען וויר ליכט.

דאַז וועניגע, דאַז איין גערעכטער האַט, איזט בעססער, דען דאַז גראָסע גוט פיעלער רוכלאָזען.

דעם לאַזטער גראַם דער טוגענד האָלד; זאָ בלייבזט דוא איממער.

בעמערק דיא רעדליכקייט, גיב אויף דיא אונשולד אַכט; אַם ענדע בריינגט זיע זעליגקייט צום לאָהנע.

זאָ וויא דער הירט נאַך פרישען קוועללען שמאַכטעט; זאָ שמאַכטעט מיינע זעעלע, גאָטט נאַך דיר.

ווער דאַנק מיר אָפפערט, עהרעט מיך; ווער אַכט אויף זיינען וואַנדעל האַט, דעם צייג' איך גאָטטליכעז הייל.

ערשאַפפע, גאָטט אין מיר איין ריינעז הערץ! אונד גיב מיר מיינען ביעדערזין.

דען זיעהע, דיא פאָן דיר פערן זינד, קאָממען אום, דוא טילגעזט אַללע, דיע אַבפאַללען פאָן דיר. מיר איזט גאָטט מיך נאֶהערן האֶכזטעז גוט. איך זעטצע אויף דען העררן, אויף גאָטט מיין פערטרויען אונד ערצאֶהלע דיינע וואונדערפיגונגען.

אונזערעז גאָטטעז פריינדליכקייט ווערדע אונז בעשיעדען; זאָ געלינגט אונזער האַנדעווערק. יאַ אונזער טהון געלינגט נור דורך איהן.

דער עוויגע ווייס דער מענשען דיכטען, וויא וואַהן עז אייטעל איזט.

ליכט געהט דעם פראָממען אויף, פריידע טרייגעזיננטען הערצען.

דיענעט דעם העררן מיט פריידען, קאָממט מיט פראָהלאָקקען פאָר איהן!

דען העג' איך ניכט אין מיינעם הויזע, דער טרוג אונד פאַלשהייט איבט, ניא זאָלל געדייהען פאָר מיינען אויגען איין מאַן, דער גערנע ליגט.

זאָטצע פערשיעדענען אינהאַלטז.

עז איזט נור איין גאָטט דיעז איזט דער גרונדשטיין דעז מאָזאַישען גלויבענז אונד איין גרונדגעבאָט איזט: ליעבע דייענען נאֶכזטען וויא דיך זעלבזט איך בין דער הערר.

גאָטט, דער אורהעבער, שאֶפפער אונד בעהעררשער דער וועלט, איזט אללמאֶכטיג, עוויג אונד אונבעגרייפליך. ערקעננע דען גאָטט דיינעז פאַטערז, אונד דיענע איהם מיט ערגעבענעם הערצען אונד מיט וויללינער זעעלע. דען דער הערר ערפאָרשעט אַללע הערצען אונד פערשטעהעט אַללעז דיכטען דער געדאַנקען.

פאָר דען אויגען גאָטטעז ליעגען דיא געדאַנקען דיינעז הערצענז אָפפען. ער וויים דיינע ענטשליזזע, עהע זיא געפאַסט ווערדען, אונד קעננעט דאַז וואָרט, בעפאָר עז אויף דיינע צונגע שוועבט.

ריהמע דיך ניכט דיינער יוגענד, אונד בילדע דיר ניכט איין, דוא זייעזט פאָר דעם טאָדע זיכער. דען יוגענד אונד מאָרגענראָטהע זינד פערגאֶנגליך.

געדענקע אַן דיינען שאֶפפער אין דער מאָרגענשטונדע דעז לעבענז (יוגענד), עהע דער טאַג מיט פינזטערניס איבערצאָגען ווירד, אונד דיינע זאָננע זיך הינטער דען וואָלקען פערבירגט. פרייע דיך דאַהער דיינער יוגענד אונד לאַס דיין הערץ גוטער דינגע זיין אין דען טאַגען דיינעז קראֶפטיגען אַלטערז. פאָלגע דען נייגונגען דיינעז הערצענז אונד דען ווינשען דיינער אויגען, דאָך וויזזע, דאַס דיך גאָטט אום דיעז אַללעז ווירד פאָר געריכט ברינגען.

מיידע זאָרגפאֶלטיג דיא טאָרהייטען אַנדערער, אונד לאַס ניכט דעם לאַזטער דיא הערשאַפט איבער דיין הערץ, זאָ ווירד דיא טוגענד איהר רייך אין דיינער ברוזט אויפריכטען, אונד עוויג דאַזעלבזט רעגיערען. דען דער זיינע ליידענשאַפטען בעזיעגט, איזט בעזזער אַלז שטאָדטעראָבערער

a e i o u
ä ö ü
ei au eu ai äu
r n m l ſ s f c d t
b p g h k q x v w
z ß tz ff ſſ ſt ch ſch

n o a ö ä e ü i m b p f v w ſ s ſch
z d t c n r g ch k h ck q x ß

be ba bo bä bö bü bi bei bai bau beu bäu bie bad bin
du do da dö de dü di dei dai däu deu dau dach doch die
fu fa fo fä fö fe fü fi fie fei fai fau feu fäu faß fett fiſch fuß
gi gä gu go ga gö ge gei gai gau gäu gie gaul gar gut
hu ho ha hä he hü hi hie hei hai hau häu heu hat hut her
ke ku ki kü ka ko kei kai kau keu käu kie kalt kann kind kühn
lu lo la lö lä le lü lei lai lau leu läu lie lauf luſt lamm

das lamm iſt lahm
laß das lamm los
der hund biß das lamm

mu mo ma mö mä me mü mi mie mei mai mau meu mäu

die maus — mein mops iſt mit mir da — der mann iſt matt — ein lamm iſt kein hund — haſt du mein buch

nu no na nö nä ni ne nie nei nai nau neu näu nimm naß

ein narr iſt nicht klug — das neſt iſt nett — es iſt nacht — wo iſt die nuß die ich dir gab

pu po pa pö pä pe pü pi pie pei pai pau peu parr poſt peſt

wo haſt du dein pferd — ein pfau iſt bald klein bald groß—die poſt bringt den brief—trag den brief auf die poſt

ra ru rä re rö rü ri rie rei rai rau reu räu rad ruh rohr

wer iſt reich—geh nicht ſo raſch—das rohr iſt ſchlank — es raucht der brand — ſie räumt das haus

ſu ſa ſo ſe ſi ſei ſai ſau ſeu ſäu ſie ſind ſund ſanft ſaft ſand

ſanft weht der wind — der ſaft iſt ſüß — der hund iſt ſehr naß

ſchu ſcha ſcho ſchö ſche ſchi ſchü ſchä ſchei ſchai ſchau ſcheu
ſchäu ſchei ſchaf ſchlaf ſchlimm ſchön ſchütz ſchiff ſchuld ſcharf

der wind treibt das ſchiff fort — der ſchuß knallt laut— ein ſchaf iſt im wald

ta te ti to tu tä tö tü tei tie täu teu tau tai tag talg
thau thal thier thurm trog trug

A B C D E F G
H I K L M N O
P Q R S T U V
W X Y Z

* * *

a b c d e f ff g h i j
k l ll m n o p q r ſ ſſ
s t u v w x y z

* * *

ch ck ſch ff fi fl ſi ſſ
ſt ß tz ä ö ü

☞ Nach den neueſten und beſten Lehrmethoden, wird das Kind nicht eher mit dem großen Alphabet bekannt, bis es ſchon einſylbige Wörter buchſtabiren und leſen kann. Der einſichtsvolle Lehrer wird daher mit dem Kinde auf der folgenden Seite den Anfang machen. Um aber Alle zu befriedigen, wurde obige Seite beigefügt.